

ДАНІЕЛЬ Юлій Маркович (Даниэль Юлий Маркович; 15. 11. 1925, Москва — 30. 12. 1988, там само) — російський правозахисник, письменник, перекладач. Чоловік **Л. Богораз-Брухман**. Учасник 2-ї світової війни, був важко поранений. Навч. у Харків. університеті, закін. Моск. обл. пед. інститут (1951). Вчителював. Перекладав поезії народів Кавказу, вірші укр., чес. і нім. поетів. 1958–63 разом із А. Синявським брав участь у дисидент. русі. Передавав для публікації за кордоном під псевд. М. Аржак написані у жанрі фантаст. реалізму оповідання «Руки» (Нью-Йорк, 1958), повісті «Говорит Москва» (Вашингтон, 1959), «Искупление» (Нью-Йорк, 1963), гуморист. оповідання «Человек из МИНАПа» (Нью-

Йорк, 1963; Лондон, 1966), в яких трагіч. відтінок громадян. відповідальності виступає способом подолання тотал. несвободи та роз'єднаності людей. Кілька разів їх транслювали радіостанції країн Заходу, що вели мовлення на СРСР. У вересні 1965 заарешт. Обвинувачення Д. і А. Синявського та їх арешт стали поштовхом до акцій протесту твор. молоді, зокрема мітингу 5 грудня 1965 на Пушкін. пл. у Москві, який вважають поч. правозахис. руху в СРСР. Під час показового процесу 10–14 лютого 1966, який набув широкого розголосу в рад. пресі, Д. відмовився визнати свою вину. За звинуваченням у антирад. пропаганді засудж. до 5-ти р. Покарання відбував у Владимир. в'язниці й таборах Мордовії (РФ). В ув'язненні Д. продовжував писати вірші, які розповсюджував у самвидаві. Збірку його табір. поезії видано 1971 в Амстердамі. Після звільнення 1970 змушений жити у м. Калуга (РФ), через 3 р. повернувся до Москви. Працював над віршов. перекладами з європ. мов (опубл. під псевд. Ю. Петров). У 1970–80-х рр. громад.-політ. діяльністю не займався, лише у серед. 1970-х рр. в «Открытом письме Игорю Шафаревичу» виступив з рішучою критикою викривал. статей рад. діячів культури, спрямованих проти дисидентів, які емігрували. Від 1987 його вірші та проза почали з'являтися у рад. періодиці (повість «Искупление» опубл. 1988 у ж. «Юность»). Після смерті Д. 1991 у Москві видано його кн. «Говорит Москва», 2000 — листи з ув'язнення і поезії під заг. назвою «Я все сбиваюсь на литературу...».

Є. Ю. Захаров

Бібліографічний опис:

Даніель Юлій Маркович / Є. Ю. Захаров // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-23589>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).